

Використана література

1. Березюк Г. Емоційний інтелект як детермінанта внутрішньої свободи особистості. *Психологічні студії Львівського університету*. 2008. С. 20–23.
2. Буянова А. Ю., Бледнова Е. Ю., Кудрявцева С. Ю., Зимуков Э. М. Теоретические аспекты развития эмоционального интеллекта у детей дошкольного возраста. *Образование и воспитание*. 2015. №3. С. 59-61
3. Дервянко С. П. Роль эмоционального интеллекта в процессе социально-психологической адаптации. *Инновационные образовательные технологии*. 2007 № 1 (9). С. 92-95.
4. Носенко Е. Л., Коврига Н. В. Емоційний інтелект : концептуалізація феномену, основні функції : монографія. К.: Вища школа, 2003. 126 с.
5. Хрестоматія з історії дошкільної педагогіки: навчальний посібник. Упоряд. З. Н. Борисова, В. У. Кузьменко. К.: Вища школа, 2004. 511 с.

УДК: 373.21

В.Б. Висоцька

магістрантка кафедри педагогіки та менеджменту освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, vusotska09@gmail.com

ПЛАНУВАННЯ ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧОЇ РОБОТИ У ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Сьогодні в освітньому просторі України зростає роль фізкультурно-оздоровчої роботи, оскільки весь світ розуміє, що починати турбуватись про здоров'я треба ще в дошкільному віці. Актуальність та необхідність цієї роботи підтверджується і законами України «Про дошкільну освіту» та «Про фізичну культуру».

Дошкільний період є одним з найбільш відповідальних періодів життя людини у формуванні фізичного здоров'я і культурних навичок, які забезпечують його вдосконалення, зміцнення і збереження в майбутньому. Сьогодні відомо, що 40%

захворювань у дорослих були «закладені» в дитячому віці, тобто у 5–7 років.

Щоб фізкультурно-оздоровча робота була ефективною, керівник закладу повинен: уміти аналізувати і оцінювати ступінь фізичного здоров'я і рухового розвитку дітей; формулювати завдання фізичного виховання на певний період (наприклад, на навчальний рік) і визначати першорядні з них із урахуванням особливостей кожного з дітей; організувати процес виховання в певній системі, вибираючи найбільш доцільні засоби, форми і методи роботи в конкретних умовах; проектувати бажаний рівень кінцевого результату, передбачаючи труднощі на шляху до досягнення мети; порівнювати досягнуті результати з початковими даними і поставленими завданнями.

У науці розрізняють *фізичне виховання* та *фізкультурно-оздоровчу роботу*. *Фізичне виховання* пояснюють як процес передачі і результат оволодіння духовними і матеріальними цінностями, накопиченими у сфері фізичної культури (О. Демінський); спеціалізований педагогічний процес цілеспрямованого систематичного впливу на людину фізичними вправами, силами природи, гігієнічними факторами з метою зміцнення здоров'я, розвитку фізичних костей, морфологічних і функціональних можливостей, забезпечення готовності людини у суспільній виробничій діяльності та культурному житті, а також задоволення потреби людини в руховій активності [3, с.957].

Фізкультурно-оздоровча робота відрізняється від фізичного виховання, тому що в ній присутній компонент – *здоровий спосіб життя*, який трактується як спосіб життєдіяльності, відповідний генетично зумовленим типологічним особливостям людини, конкретним умовам життя і спрямований на формування, збереження і зміцнення здоров'я та повноцінне виконання нею соціально біологічних функцій.

Зміцнення здоров'я і загартування організму дітей досягається у процесі систематичних занять фізичними вправами при дотриманні відповідних гігієнічних умов. У процесі фізкультурно-оздоровчої роботи у дітей розвиваються і моральні якості: мужність, сміливість, рішучість, спритність, ініціативність, сила волі і організованість. Основою змісту фізкультурно-оздоровчої роботи є *руховий режим*, який визначають як сукупність різних засобів та організаційних форм роботи з дітьми, які раціонально

поєднуються і послідовно використовуються залежно від віку дітей, місця в режимі дня, сезону.

Мета фізкультурно-оздоровчої роботи – сформувати у дітей стійку мотивацію до здорового способу життя, до фізичного та психічного повноцінного розвитку, вироблення у дітей дитячого садка усвідомлення значущості здорового способу життя та вміння вибирати відповідні засоби для його досягнення.

Рухова активність і фізичні навантаження викликають низку ефектів, які ведуть до вдосконалення адаптаційно-регуляторних механізмів:

1) економізуючий ефект (зменшення кисневої вартості роботи, більш економна діяльність серця тощо);

2) антигіпоксичний ефект (поліпшення кровопостачання тканин, більший діапазон легеневої вентиляції, збільшення числа мітохондрій тощо);

3) антистресовий ефект (підвищення стійкості гіпоталамо-гіпофізарної системи до несприятливих факторів зовнішнього середовища);

4) генорегуляторний ефект (активація синтезу багатьох білків, гіпертрофія клітини тощо);

5) психоенергетичний ефект (зростання розумової працездатності, переважання позитивних емоцій) [1, с.13].

Для повноцінної фізкультурно-оздоровчої роботи у закладі дошкільної освіти необхідно створити певні умови: обладнаний спортивний зал для фізкультурних занять, тренажерний зал, при можливості басейн; бактерицидні лампи в групах; у теплий період року – спортивний, волейбольний чи баскетбольний майданчики; фізіотерапевтичний кабінет, логопункт, кабінет педагога-психолога; обладнаний зимовий сад, де протягом дня звучить музика, яка сприяє гарному настрою і створенню емоційно благополучної обстановки для кожної дитини і дорослого. Умови, створені в дошкільному закладі, дозволяють забезпечити фізичну активність дітей і організацію фізкультурно-оздоровчої роботи.

Результатом фізкультурно-оздоровчої роботи є: зниження рівня захворюваності; підвищення рівня фізичної готовності дитини; сформованість усвідомленої потреби у веденні здорового способу життя.

Тобто ефективність фізкультурно-оздоровчої роботи передусім залежить від планування, яке означає функцію

управління, що передбачає наступність кроків у певному алгоритмі, пов'язаному з виконання відповідного змісту роботи.

Система планування фізкультурно-оздоровчої роботи може включати в себе дев'ять взаємопов'язаних блоків (умови, діагностика, розвиток рухів, оздоровчо-профілактична робота, загартовування, здоровий спосіб життя, організація харчування, організація роботи педагогів, взаємодія з батьками).

Перед плануванням варто врахувати три групи для здійснення диференційованого підходу в процесі розвитку рухових умінь.

I *група-основна*. Складають діти з нормальним рівнем фізичного розвитку і основних функцій організму, із генетичною здатністю до психофізичного навантаження.

II *група-підготовча*. Діти, які мають деякі функціональні відхилення і часто хворіють, із помірним навантаженням.

III *група-ризик* – це діти з обмеженим психічним навантаженням, як правило, вони які мають хронічні захворювання і діти після хвороби.

Дані діагностики заносяться в комплект документів, що дозволяє оперативно відслідковувати процес і динаміку стану здоров'я дитини. У комплект входять три паспорти здоров'я: паспорт здоров'я дошкільнят; паспорт здоров'я вікової групи дітей; паспорт здоров'я вихованців дитячого садка.

Використовуючи результати спостережень, ми визначили, що у роботі з дітьми необхідно дотримуватися певних вимог: фізичне навантаження повинно бути адекватне вікові, статі дитини, рівню фізичного розвитку, біологічного портрета і групи здоров'я; необхідне поєднання рухової активності з загальнодоступними загартовуваннями; обов'язкове включення в комплекс фізичного виховання релаксації, дихальної гімнастики; проведення циклічних рухів для підвищення витривалості (повільний біг, тривала ходьба); організація рухливих ігор із дітьми під час занять з фізичної культури і при проведенні прогулянок на вулиці; здоровий спосіб життя.

Виховання потреби у здоровому способі життя здійснюється під час безпосередньо освітньої діяльності і у вільній діяльності дітей. Уся освітня діяльність проводиться в ігровій формі. Неодмінна умова – постійне спостереження за самопочуттям дітей, позитивний емоційний настрій дітей і попередження втоми. Під час

безпосередньої навчальної діяльності використовуються різні види динамічних і оздоровчих пауз, пальчикових ігор.

У план можуть вноситись різні заходи, але обов'язковими є такі: вакцинація за віком протигрипозною сироваткою і закладання мазі (оксолінової) в ніс; вітамінізація; полоскання рота; дихальна гімнастика; процедури загартування: ранкова гімнастика, фізкультурні заняття, прогулянки на свіжому повітрі. Такі ж заходи проводяться і в весняно-літній період, серед яких гартувальні процедури: щоденні прогулянки на свіжому повітрі, повітряно-сонячні ванни, ходіння босоніж по піску, різноманітні вправи для різних груп м'язів. Вправи повинні бути доступні до виконання та прості, також слід включати ходьбу.

Ранкова гімнастика для кожної вікової групи має свою тривалість: для дітей раннього віку – чотири-п'ять хвилин, для молодшого дошкільного віку – шість-дев'ять хвилин, для дітей старшого віку – вісім-дванадцять хвилин. Гімнастика після денного сну проводиться через деякий час після підйому дітей. Важливими є і динамічні перерви (фізкультурні паузи).

Фізичному вихованню сприяє створення відповідних умов (раціонального режиму, харчування та ін.), урізноманітнення організаційних форм фізичного виховання (заняття, ранкова гімнастика, рухливі ігри тощо), підвищення рухової активності протягом дня та інше.

Форма плану фізкультурно-оздоровчої роботи може бути різна: у вигляді класичної таблиці, у вигляді алгоритму чи інтелектуальної карти. Остання форма – інноваційний вид планування. До її переваг відносять: забезпечення швидкого та цікавого одночасного огляду великої кількості заходів, відображених символами, малюнками чи предметами); вона дає змогу планувати вихователю разом з учнями і обирати стратегію руху; стимулювати уяву учасників, розв'язувати спільно проблеми збереження здоров'я; максимально підвищити дієвість мовленнєвої діяльності дітей під час складання інтелектуальної карти; підтримувати інтерес дітей до планування власного оздоровлення через фізичне виховання [2].

Таким чином, цілісна система освіти, оздоровлення, психолого-педагогічного супроводу, заснована на класичних зразках і педагогічних інноваціях сприяє гармонійному фізичному розвитку дітей дошкільного закладу.

Використана література

1. Боярская Л. А. Методика и организация физкультурно-оздоровительной работы. Екатеринбург, 2017. 120 с.
2. Гавриш Н., Безсонова О., Вишнеvsька І. Методичний конструктор. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2013. №9. С.4–10.
3. Енциклопедія освіти. Академія пед. наук України; головний ред. В. Г. Кремень. К. : Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.

УДК 373.2.014.6(477)

Т.М. Кузнецова

магістрантка Навчально-наукового інституту педагогіки Житомирського державного університету імені Івана Франка, *tasa1985@ukr.net*

ЯКІСТЬ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ: ЇЇ ДОСЯГНЕННЯ ТА ПРОБЛЕМИ

Головним завданням державної освітньої політики в сучасних умовах є забезпечення сучасної якості освіти, зокрема і дошкільної. Процес реорганізації всієї системи освіти висуває високі вимоги до організації дошкільної освіти, стимулює пошук нових, більш ефективних підходів до оцінки якості дошкільної освіти.

Мета статті: охарактеризувати у науково-методичній літературі поняття «якість дошкільної освіти» та визначити її досягнення і проблеми.

Проблема якості в педагогічних дослідженнях розробляється в таких напрямках: поняття якості освіти; способи оцінювання якості освіти; взаємодія ступенів освіти та її якості; фактори, які обумовлюють якість освіти; ринкове середовище і якість освіти; механізм управління якістю освіти; інформаційні технології, моніторинг і якість освіти; система управління якістю освіти.

У сучасній науковій і методичній літературі поняття «якість дошкільної освіти» трактується як багатогранний і багатоаспектний феномен.